

שוק ההון 2017 סיכום שנתי

קצת מספרים

הכלכלה העולמית בשנת 2017 התאפיינה ביציבות כלכלית, משקית ופיננסית. תחזיות הצמיחה עודכנו כלפי מעלה בכלכלות המדינות המפותחות והמתפתחות. ההערכה היא, כי הכלכלה העולמית תצמח בסיכום 2017 ב-3.6%.

בארה"ב- החששות מהנשיא טראמפ לא התממשו והנשיא הצליח לאשר רפורמת מס היסטורית. שיעור האבטלה ירד לאחת הרמות הנמוכות שלה עשורים האחרונים. הריבית הועלתה השנה שלוש פעמים לרמה של 1.5%-1.25%. באירופה – הסיכונים הפוליטיים לא התממשו והיא הציגה נתונים כלכליים טובים מהצפי אשר תמכו בהתחזקות האירו בעולם.

גם בישראל, שנת 2017 הייתה מוצלחת מבחינה מאקרו-כלכלית. המשק הישראלי צפוי לצמוח בכ-3.0%, זאת בשל המשך החוזקה בצריכה הפרטית וגידול בהשקעות במשק. שיעור האבטלה נמצא בשפל היסטורי בשיעור אשר נחשב לשיעור של תעסוקה מלאה, האינפלציה לא "מרימה ראש", מדד המחירים לצרכן צפוי השנה לעלות סביב 0.4% (שוב, מתחת לרף התחתון של בנק ישראל) וריבית בנק ישראל נמצאת ברמה אפסית.

בארה"ב: מגמה חיובית חזקה מאוד כאשר מדד ה-S&P500 עלה ב-19.4%, הנאסד"ק עלה ב-28.2% ומדד הדאו ג'ונס עלה ב-25.1%.

גם באירופה נרשמה מגמה חיובית, אבל פחותה בעוצמתה: מדד ה-DAX הגרמני עלה ב-12.8%, ה-CAC הצרפתי עלה ב-9.3% וה-Eurostoxx 50 עלה בשיעור של 6.5%.

ביפן: מדד הניקיי עלה בשיעור חד של 18.9%.

כל אלו במונחי מטבע של אותן מדינות.

בשוק המניות בארץ נרשמה מגמה חיובית במרבית המדדים, אולם בעוצמה נמוכה בהרבה (בהשפעת משקל הפארמה במדדים), מדד ת"א 35 עלה ב-2.7%, מדד ת"א 125 עלה ב-6.4%, מדד ת"א 90 עלה ב-21.2% ואילו מדד יתר 50 ירד ב-6.9%.

באגרות החוב הקונצרניות נרשמה מגמה חיובית מובהקת: מדד תל בונד 20 עלה ב-7.1%, מדד התל בונד 40 עלה ב-4.4% והתל בונד 60 עלה ב-5.8%. אגרות החוב הקונצרניות שאינן מדורגות (ואין להן מדד) עלו במוצע בשיעור של 7.5%. מדד האג"ח הקונצרני כולו עלה בשיעור של 6.4%.

באגרות החוב הממשלתיות נרשמה תשואה חיובית מתונה מאוד בשיעור של 3.5%, כחצי מהתשואה של אגרות החוב הקונצרניות, כאשר אגרות החוב הצמודות למדד (גלילים) עלו ב-3.4% ואגרות החוב השקליות (שחרים) עלו ב-4.2%.

נתוני 2017

תשואה	אפיקי השקעה עיקריים
19.4%	S&P 500
25.1%	DOW JONES
28.2%	NASDAQ
18.9%	NIKKEI
12.8%	DAX
2.7%	מדד ת"א 35
6.4%	מדד ת"א 125
3.5%	מדד כללי של אג"ח ממשלתיות
3.4%	מדד כללי של אג"ח צמודי מדד ממשלתיים
6.4%	מדד קונצרני כללי
-9.8%	שינוי השקל ביחס לדולר (תיסוף)
2.7%	שינוי השקל ביחס לאירו (פיחות)
0.1%	מלוות קצרי מועד
4.2%	שחר
0.6%	גילון

השנה של אלטשולר שחם וכל השאר

ללא ספק, וללא מתחרים הייתה זו השנה של אלטשולר שחם, בית ההשקעות בניהולו של גילעד אלטשולר השיג את התשואות הטובות ביותר, הן בקופות הגמל וקרנות ההשתלמות והן בקרן הפנסיה, השנה בולט פער חריג בין התוצאות של אלטשולר שחם לבין הבאים אחריו, פער העומד על 2%-2.5%. תשואות אלה הגבירו את קצב הגיוסים של בית ההשקעות, שמגייס כמיליארד ₪ בחודש, ובקצב הזה צפוי להפוך בתוך חודשים ספורים לגוף הגמל וההשתלמות הגדול במדינה.

חשוב לציין שאלטשולר שחם אינו "כוכב לרגע", בית ההשקעות מניב תשואות גבוהות ביחס למתחרים גם בהשוואה של תקופות זמן ארוכות של 3, 5 ו-10 שנים.

המוצרים המעניינים של השנה

עד לפני מספר שנים, מרבית החוסכים חסכו בבנק וחלק קטן הפנה את כספיו לניהול באמצעות מנהל תיקים – **תיק מנוהל**. היום בעולם שבו הריביות בבנקים אפסיות וניהול תיק כולל בתוכו חסרונות רבים ביחס לאלטרנטיבות, רוב הכסף מופנה לשלושה מוצרים :

המוצר של הגימלאים- קופת גמל לפי תיקון 190

תחת השם היבש "תיקון 190" מסתתרת הטבה פיננסית משמעותית לבני ובנות הגיל השלישי. הטבה זו מנוצלת כיום על ידי יותר ויותר חוסכים, ואנו מאמינים שהסיבות לכך הן מידע זמין יותר והכוונה נכונה.

אז למה דווקא בגיל השלישי? התשובה היא שכסף המופקד בקופת גמל נזיל למשיכה הונית (בפעם אחת) רק אם עומדים בשני תנאים מצטברים:

1. אם החוסך/ת הגיעו לגיל 60.

2. אם החוסך/ת מקבלים קצבת פנסיה מינימלית של 4,500 ש"ח.

כלומר, רק גמלאים יכולים למשוך את הכסף בכל עת ובפעם אחת ("משיכה הונית").

יתרונות המוצר :

יתרונות מס – הן בשיעור מס רווחי ההון והן בדרך הגבייה (בפידיון)

יתרונות בהשקעה – בנוסף לני"ע ניתן להשקיע בנכסים לא סחירים (נדל"ן, תשתיות, הלוואות מסחריות ועוד) עלויות- העלויות נמוכות משאר אפיקי ההשקעה.

הלוואות- ניתן לקבל הלוואה בתנאים מצויינים על חשבון הכספים שמופקים בקופה.

הפתרון לניהול כסף למי שאינו עומד בקריטריונים של תיקון 190- פוליסת חיסכון

יתרונות הפוליסה :

גמישות בהפקדות – ניתן להפקיד סכום חודשי או חד פעמי .

גמישות במשיכות – נזילות

תשואות- תשואות דומות מאד לאלה של קופות הגמל.

עמלות- דמי ניהול קבועים וידועים, ללא דמי משמרת או עמלת קניה מכירה

רמת סיכון מותאמת אישית- אפשרות לבחור ולשלב מסלולים ברמות סיכון ומאפיינים שונים.

מס רווחי הון- אירוע המס רק בעת פדיון הכספים, מעבר בין מסלולים אינו מהווה אירוע מס.

למבוגרים שבחבורה- פטור ממס רווחי הון (בתנאים מסוימים ועד לתקרה)

הלוואות- ניתן לקבל הלוואה בתנאים מצויינים על חשבון הכספים שמופקים בקופה.

פיקוח- הפוליסות מפקחות ע"י רשות שוק ההון, נתונים מפורסמים בשקיפות באתר "ביטוח נט" של משרד האוצר.

פתרון נוסף לחיסכון בסכומים של עד 70,000 ₪ בשנה – גמל להשקעה

קופת גמל להשקעה היא מוצר יחסית חדש (מסוף 2016), אבל כבר מאז השקתה, היתה נהירה של הציבור למוצר הזה ובצדק. קופת הגמל להשקעה היא קופה שניתן למשוך ממנה את הכסף בכל גיל ולא דווקא בגיל פרישה. כלומר, היא לא כמו קופות הגמל של פעם, היא בעצם תוכנית חיסכון נזילה.

1. קופת גמל להשקעה היא מוצר עם הטבות מס גדולות - אין מס על רווחי הקופה, ואין מס על משיכה דרך קצבה (אם חוסכים עד גיל 60), וכן - אין מס במעבר בין קופות ובמעבר בין חברות שונות.
 2. קיימת נזילות בקופת גמל להשקעה - אתם יכולים לממש את ההשקעה מתי שתמצאו - תצטרכו לשלם מס על הרווח שלכם, ולכן אולי כדאי במקום לממש לקחת הלוואה מהקופה
 3. ניתן להשתמש בקופה כביטחון להלוואה מקופת הגמל - זו ההלוואה הכי טובה שתוכלו לקחת. במקרים רבים עדיף שלא לממש את הקופה אלא לקחת הלוואה
 4. גמישות - אתם יכולים לעבור בין קופות שונות ובין החברות המנהלות - אם החלטתם שאתם רוצים להפחית סיכון בתיק שלכם תוכלו לעבור למסלול פחות מסוכן, וההיפך - אם החלטתם שאתם רוצים להיחשף לאפיק המניית בשיעור גבוה יותר אתם יכולים לעבור למסלול עם רכיב מנייתי גדול יותר. זאת ועוד - אתם יכולים לעבור בין החברות. מצאתם שגוף מסוים מספק תשואות עודפות על פני זמן, "ומנצח" את הקופה שלכם, אתם יכולים לעבור אליו - זה לא ייחשב אירוע מס, וזאת גמישות מלאה.
- דמי ניהול - דמי הניהול בגין הניהול של מנהלי הקופה הם 0.7%-0.8% - יחסית לאפיקים אחרים אלה דמי ניהול זולים. בכל זאת, מדובר בניהול מקצועי של הכספים שלכם.

האם מה שהיה הוא שיהיה - האם לעולם חוסן ?

אם הייתי אוסף לכאן ציטוטים של אנליסטים מובילים בארץ ובעולם, הייתם רואים עד כמה השונות בדעות ובתפיסות העולם השונות, מאנליסטים שצופים שנה דומה לזו שהייתה ב-2017 ועד לאלה שצופים משבר (הם צפו אותו גם בשנתיים האחרונות).

תיזמון השוק זו משימה בלתי אפשרית, עפ"י רוב משקיעים שמנסים לעשות זאת מפסידים את כספם, מכון שהם מגיבים באיחור למגמות בשוק.

ברבות מהפגישות שקיימתי בשנתיים האחרונות תהו לקוחותינו האם כדאי להם לצאת מהשוק עד המשבר הבא. זוהי שאלה לגיטימית מכיוון שלמעט תקופה קצרה ב-2011, נהנו ב-9 השנים האחרונות מתשואות נאות בשוקי המניות, במיוחד ב-2017. מסיבה זו, הגיוני לצפות ל"תיקון" (איני אוהב כלל וכלל מונח זה, שכן הוא מרמז על כך שהשוקים טועים).

מחקר של גולדמן סאקס בחן את מדד ה-S&P 500 מ-1950 עד 2016, במטרה לבדוק מה היה קורה אם המשקיעים היו ממתינים לנפילה של 10%, 20% או 30% לפני שהיו חוזרים לשוק. הם גילו ש"מחיר ההמתנה" היה גבוה יותר משמעותית מהתשואות שהיו משיגים אם היו נשארים מושקעים בזמן הירידות. הדבר היה נכון גם כאשר נבחנו תקופות בהן התשואות בשווקים היו גבוהות. מחקר זה תומך בפילוסופיית ההשקעה של הקצאת נכסים לפיה אנו פועלים ברימונים. גישה זו נתמכת גם על ידי מחקרים אחרים שמראים כי העליות בשוקי ההון מתרחשות, באופן מפתיע, במספר ימים מצומצם. אני מכיר לקוח שהתעקש למכור את נכסיו המסוכנים יותר בינואר 2016 והמתין למשבר הבא. בשנתיים שחלפו התשואות שיכל להשיג היו משמשות כחומת מגן משמעותית במקרה של משבר (לו היה מגיע אחד כזה).

המטרה שלנו היא לאפיין פתרון אישי לכל אחת ואחד מכם, הפתרון בנוי מפלטפורמות השקעה שונות ברמות סיכון שונות וחייב להיות בהלימה לצרכים של כל לקוח.

אפיון הצרכים, המטרות והיעדים ובניית פתרון מיטבי שיהיה בהלימה לכל אלה הנה משימה מורכבת, הדורשת מיומנות, ניסיון והיכרות עם מוצרי השוק, היתרונות והחסרונות שלהם, כללי המיסוי והרגולציה.